

Forfatter: Ewald, Johannes

Titel: Udrag fra Herr Panthakaks Historie (DK)

Citation: Ewald, Johannes: "Herr Panthakaks Historie og Meeninger", i Ewald, Johannes: *Herr Panthakaks Historie og Meeninger*, udg. af Johnny Kondrup , Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Borgen, i samarbejde med Nyt Dansk Litteraturselskab, cop. 1988, s. 33. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-ewald01dkval-shoot-idm140540297730672/facsimile.pdf> (tilgået 24. april 2024)

Anvendt udgave: Herr Panthakaks Historie og Meeninger

Cap. III

En af Madame Kuchleins Brødre blev imidlertid employert ved Vaysen-Huuset i Halle, og dette var et lovligt Kald for hendes Son at begive sig derhen. – Men det vilde være os ligesaalet at sige hvad Noah tilbragte sin Tid med i Arken, som at fortælle, hvad den gode Christian, tog sig for eller lod tage for med sig i den Tid han opholdt sig her. To Ting veed vi – den ene, hvilken næsten synes utroelig, at han ved sin Udkomst, paa engang foragtede Mienniskene og søgte deres Selskab meer end nogentid for – den anden at han samme Tid tilkoeg sig det Navn, hvorunder vi først lærte at kjende ham, og sin øvrige Leve-Tiid skrev sig Christian Pantakak –

Vi faae her et Anfald af Ethymologie, som vi umueligt kan imodstaac – Vi tykker allerede paa den tredie Pen, for at finde den egentlige Oprindelse af dette barbariske Navn –

Ifald et hvert Bogstav er Begyndelses-Bogstavet til et Ord, saa kan det sige:

Plagende Aander, Narre, Tyranner, Hyklere Avlede Kiødet Af Kiød. –

Det kunde endelig og sige:

Prov Alting Narr! – Tak Himmelen! – Algodhed Kiødes Af Knur Ja hvad skal vi nu? – Vi kunde fristes til, for paa engang at komme ud af alle Vidtloftigheder, at deriuere det ligefrem af det gode danske Ord: Pandekage – Dog vi ønske Fædrene-Landet og den lærde Verden til Lykke; thi nu fandt vi det paa engang: Det kommer ufeylbart af det Grædske Πανα Κατα; (alting er ont) Og hvem der ikke kan see, at det kommer heraf, den maae være stokblind. –

Det samme Stød, som aabnede Døren paa vor Panthakaks Due-Slag eller Faare-Stie, hvad man vil kalde det; havde befriet hans Moder fra det Aegyptiske Fængsel, som hun i saa mange Aar havde sukket over – Madame Kuchlein blev samlet med sine Fædre, efterladende sig over Formodning store Midler, og Herr Panthakak til sin eneste Arving, en liden Summa undtagen, som han skulde betale ud til hendes Brødre, folgelig hans Morbrødre; eller rettere, ifald man

bør troe den hemmelige Kronike, og hendes Søns egne Formodninger, hans Farbrødre. – Han begræd sin Moder, talte hendes Penge, eftersaa hendes Brev, og fandt iblant dem nogle, der næsten tydelig beviiste, at ovenomtalte vandrende Broder, havde været om ikke hendes Mand, dog noget der næsten saae ligesaadan ud, og at han paa Veyen igjennem F*** formodentlig, af Vanvare eller fordi han havde intet andet at bestille, var blevet Fader til ham, Herr Panthakak, som slet ikke takkede ham for dette Indfald – De syntes ydermeere at beviise, at denne gode Broder enten maatte leve endnu, eller være død nyelig. – Den Lyst at reyse, der er saa naturlig hos unge Mennesker, kunde han nu ikke længere staae imod, da han havde saa god en Aarsag at skyde Skylden paa, som den billige Begjærighed, at kjende en Person noget nærmere, der havde saa stor en Deel i hans Væsen. – Endskjønt man har god Grund til at troe at denne Aarsag, saa sandsynlig som den var, dog slet ingen Andeel havde i hans Beslutning; thi han var intet mindre end hævnghjerrig, og af andre Aarsager kunde han ikke søge efter sin Fader – Nok er det, at han betroede sin Formue i sikke Hænder, indrettede sine Ting paa den beste Maade, og reyste. –

Veyen faldt nærmest til Tydskland; og her skulde han og finde Broderen ifald han søgte ham. Men det, som meest bestyrker os i, at det i det mindste ikke var hans rette Alvor, er, at han undervejs gav sig god Tid til at besøge de fleeste Academier. Dog sig til liden Opbyggelse, og uden endnu at faae det mindste Begreb om den beste Verden. – Han fandt at de fleeste Professorer drevne af Mangel eller Gjertighed, blev Marktskrigere, Parti-Gængere, Viintappere og Hantreyer. – Han fandt at andre, af Uvidenhed, eller Egensind, eller Stoltthed blev pedantiske Bullenbidere; og at de næsten alle var enige i, at plyndre de gamle, at foragte de levende og at sige om deres Undergivne: *Summus pecuniam et mittimus Asinum in patriam*. – Saae han til Studenterne, saa kunde de da bekjendte Renommister, Pennalister og Philister ikke andet, end forarge ham meget. – En tilkommende Theolog der spottede med Religionen, som en Hov-Junker, bandede som en Granadeer, og zittrede for en sort Kat, som en gammel Kjærling, en Jurist der gjorde sig et Tidsfordriv af at slaae Løgter og Vinduer ind, en Medicus, der drak sig og sine gode Venner under Bordet, og en Magister Philosophiæ, der som *dux gregis ipse caper* forte dem alle paa berygtede Hause, var Gjenstande der daglig faldt